

Αρχαίοι Έλληνες Ιστοριογράφοι

Α' Λυκείου

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΙ

Βιβλίο 3 Κεφάλαιο 81 §§ 3, 4, 5

1. Στοιχεία εφαρμογής

Βαθμίδα: Λύκειο

Τάξη: Α'

Τμήμα: Α1

Προβλεπόμενος χρόνος διδασκαλίας: 3 διδακτικές ώρες (135')

Αριθμός μαθητών τμήματος: 20

Χώρος Διεξαγωγής: Εργαστήριο Πληροφορικής

Υλικοτεχνική υποδομή: Προβολικό (Projector), ηλεκτρονικός υπολογιστής (H/Y) για τον εκπαιδευτικό και ένας ανά ομάδα, σύνδεση στο διαδίκτυο, διδακτικό εγχειρίδιο, φύλλα εργασίας - αξιολόγησης.

2. Εκπαιδευτικό πρόβλημα – Σκοπός - Στόχοι

Η παρούσα διδακτική πρόταση αποτελεί εφαρμογή ενός τρίωρου σεναρίου στο πλαίσιο της επιμόρφωσης στις ΤΠΕ επιπέδου Β2. Γίνεται μια προσπάθεια το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας να παρουσιαστεί στους μαθητές με πληθώρα διαδραστικών εργαλείων, ώστε να «ζωντανέψει», όσο το δυνατόν, το ιστορικό, κοινωνικό και πολιτικό συγκείμενο της εποχής εκείνης και να κεντρίσει κατ' αυτόν τον τρόπο το ενδιαφέρον των μαθητών. Το βασικό **εκπαιδευτικό πρόβλημα** στο οποίο προσπαθεί να απαντήσει το παρόν σενάριο είναι πώς αντιλαμβάνονται οι μαθητές την καταπάτηση κάθε έννοιας δικαίου και ηθικής κατά τη διάρκεια ενός πολέμου και, μάλιστα, εμφύλιου. Ως εκ τούτου, **σκοπός** του μαθήματος τίθεται να κατανοήσουν οι μαθητές με βάση τα γεγονότα του κερκυραϊκού εμφύλιου την παθογένεια των εμφύλιων πολέμων στη διαχρονικότητά τους. Ως επιμέρους διδακτικοί **στόχοι** τίθενται να κατανοηθούν:

- Οι πραγματικές αιτίες της σφαγής των ολιγαρχικών Κερκυραίων
- Οι ευθύνες των Αθηναίων και, ειδικότερα, του Ευρυμέδοντα
- Η επικράτηση του νόμου του ισχυρότερου και η ηθική εξαχρείωση των ανθρώπων κατά τον κερκυραϊκό εμφύλιο πόλεμο
- Η λακωνική ακρίβεια, ο ρεαλισμός και η αντικειμενικότητα της ιστορικής αφήγησης του Θουκυδίδη
- Οι επιρρηματικές σχέσεις που εκφράζονται με τη χρήση των πλάγιων πτώσεων
- Η εξοικείωση με διάφορα διαδραστικά εργαλεία του web 2.0 και, κυρίως, της πλατφόρμας e-me.

3. Μεθοδολογία διδακτικής πρότασης

Η επίτευξη των παραπάνω στόχων κρίθηκε ότι υπηρετείται καλύτερα στο πλαίσιο της ερμηνευτικής - κειμενοκεντρικής μεθόδου, με την οποία διερευνώνται σε βάθος τα κίνητρα των πρωταγωνιστών στις εκάστοτε συνθήκες της εποχής. Επιπλέον, οι μαθητές δουλεύουν ομαδοσυνεργατικά και με τη συνεχώς μειούμενη καθοδήγηση από τον εκπαιδευτικό. Επιδιώκεται, επιπλέον, η ενεργοποίηση του ενδιαφέροντος και η ενεργή συμμετοχή όλων των μαθητών μέσα από τη χρήση αρκετών διαδραστικών ψηφιακών εργαλείων σε μια προσπάθεια να παρουσιαστεί όσο πιο ζωντανά το ιστορικό πλαίσιο των κερκυραϊκών. Με τη χρήση αυτών των εργαλείων επιδιώκεται, τέλος, η ενίσχυση του ρόλου των μαθητών στη διερεύνηση και αποκάλυψη της γνώσης.

4. Διδακτική πορεία – Φάσεις

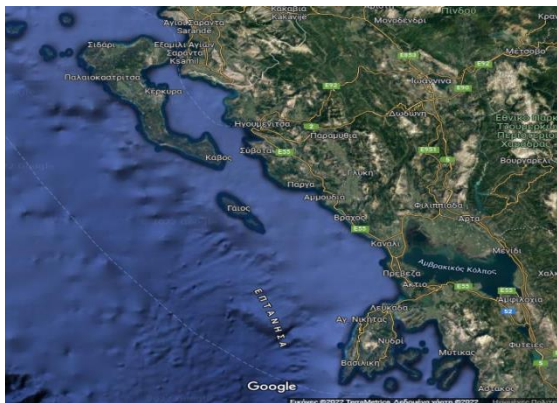
4.1. Αφόρμηση – Σύνδεση με τα προηγούμενα (7')

Κεφ. 81 §§ 1-2: Οι Πελοποννήσιοι αποπλέουν μέσω Λευκάδας

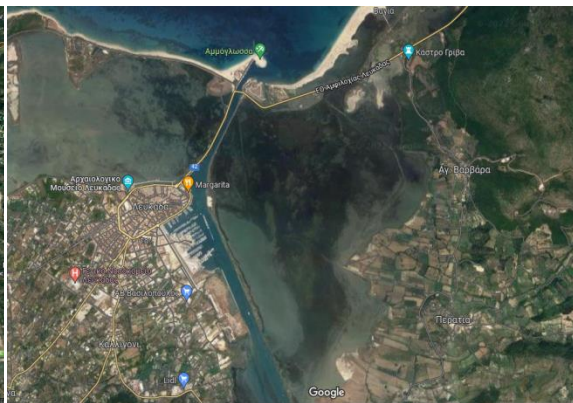
Ζητείται από κάποιους μαθητές να μεταφράσουν τις διδαγμένες παραγράφους 1-2 του κεφαλαίου 81, ενώ ο εκπαιδευτικός με τις ερωτήσεις του εστιάζει στην κατανόηση της «απόδρασης» των Πελοποννησίων από τον «Λευκαδίων ισθμόν» και στις πρώτες ενέργειες των δημοκρατικών, μόλις αντιλήφθηκαν την αναχώρηση των Πελοποννησίων. Για την κατανόηση του τρόπου αναχώρησης προβάλλει στον προτζέκτορα τους χάρτες της Google, ζητώντας από τους μαθητές να του καταδείξουν σε γενικές γραμμές την πορεία που ακολούθησαν οι Πελοποννήσιοι («έκομίζοντο ἐπ' οἴκου παρὰ τὴν γῆν»), μέχρι να περάσουν

τη Λευκάδα (εικόνα 1) και βοηθώντας τους να καταλάβουν πώς είναι διαμορφωμένο το πέρασμα σήμερα με την πλωτή γέφυρα (εικόνες 2,3,4). Η γρήγορη αφορμηση κλείνει με τον σχολιασμό της δεύτερης παραγράφου και τις πρώτες βαρβαρότητες των δημοκρατικών, ώστε να γίνει ομαλά η μετάβαση στη στοχοθεσία των παραγράφων 3-5.

Οί μὲν οὖν Πελοποννήσιοι τῆς νυκτὸς εὐθὺς κατὰ τάχος ἐκομίζοντο ἐπ’ οἴκου παρὰ τὴν γῆν· καὶ ὑπερενεγκόντες τὸν Λευκαδίων ἰσθμὸν τὰς ναῦς, ὅπως μὴ περιπλέοντες ὀφθῶσιν, ἀποκομίζονται.

Εικόνα 1

Εικόνα 2

Εικόνα 3

Εικόνα 4

4.2. Παρουσίαση ενότητας (40')

Κατά τη φάση της παρουσίασης γίνεται από τον εκπαιδευτικό και, κατόπιν, από κάποιο μαθητή εκφραστική ανάγνωση των παραγράφων 3, 4, 5 και επιχειρείται γλωσσική, γραμματική και συντακτική εξομάλυνση σημείων του κειμένου. Ακολουθεί μια πρώτη απόπειρα μετάφρασης κατά μικρές θεματικές ενότητες και ο προσδιορισμός της δομής του κειμένου με βάση το περιεχόμενο: Αυτοκτονία ικετών, οι πραγματικές αιτίες θανάτωσης των πολιτικών αντιπάλων, η κορύφωση των θηριωδιών. Προβάλλεται το [αρχείο παρουσιάσεων](#) στο Google drive, στο οποίο η μετάφραση αποκαλύπτεται σταδιακά, ενώ διερευνητικά και ομαδοσυνεργατικά γίνεται λεπτομερής ερμηνευτική ανάλυση των χωρίων-ενοτήτων. Σκοπός

είναι να αναδειχθούν οι ευθύνες του Ευρυμέδοντα, η νοσηρή αίσθηση υπεροχής των δημοκρατικών, αυτήν τη φορά, Κερκυραίων, οι ακρότητές τους και η ανατροπή κάθε ηθικής τάξης και, τέλος, η οικουμενικότητα και διαχρονικότητα των επισημάνσεων του Θουκυδίδη. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης των παραπάνω πτυχών γίνεται και αξιοποίηση ερωτημάτων του σχολικού βιβλίου.

Στα τελευταία, περίπου, δέκα λεπτά της παρουσίασης γίνεται υπενθύμιση του τρόπου εκφοράς των επιρρηματικών σχέσεων (εμπρόθετοι προσδιορισμοί, επιρρηματικές μετοχές κ.λ.π.). Με παραδείγματα ο εκπαιδευτικός και με διερευνητικό και εκμαιευτικό τρόπο προσπαθεί να αποκαλυφθούν και οι επιρρηματικές σχέσεις που εκφράζουν οι πλάγιες πτώσεις.

Μετάφραση - Σχολιασμός: *Βαρβαρότητα και ακρότητες των δημοκρατικών (3)*

- [5] πᾶσά τε ἰδέα κατέστη θανάτου, καὶ οἶον φιλεῖ ἐν τῷ τοιούτῳ γίνεσθαι, οὐδὲν ὅτι οὐ ξυνέβη καὶ ἔτι περαιτέρω.
Καὶ γὰρ πατήρ παῖδα ἀπέκτεινε καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἀπεσπῶντο καὶ πρὸς αὐτοῖς ἐκτείνοντο,

οἱ δέ τινες καὶ περιοικοδομηθέντες ἐν τοῦ Διονύσου τῷ ἱερῷ ἀπέθανον.
- Ο θάνατος πήρε χίλιες μορφές και, ὅ,τι φρικαλέο γίνεται σ' αυτές τις περιστάσεις, ἐγένε (στην Κέρκυρα), κι ακόμα χειρότερα.
Πατέρας σκότωνε το παιδί του, ἀρπαζαν ἰκέτες ἀπ' τους ναούς και τους σκότωναν ἐκεῖ μπροστά,

και ἄλλους τους ἔχτισαν μέσα στο ἱερό του Διονύσου και τους ἄφησαν να πεθάνουν ἐκεῖ.

Εικόνα 5: Στιγμιότυπο οθόνης από το αρχείο παρουσίασης της μετάφρασης

4.3.Εργασία μαθητών σε ομάδες

4.3.1. Δραστηριότητα με φύλλα εργασίας (30')

Κατόπιν, ακολουθεί η εργασία των μαθητών με τα **φύλλα εργασίας**, τα οποία είναι αναρτημένα στον τοίχο της κυψέλης του μαθήματος στην e-me. Οι μαθητές χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες των πέντε ατόμων και επεξεργάζονται διαφορετικό φύλλο εργασίας. Η κάθε ομάδα έχει τη δική της θεματολογία και τον δικό της ρόλο. Έτσι, οι πολιτικοί (1^η ομάδα)

εστιάζει στην ευθύνη των ηγετών και στον ρόλο του ξένου παράγοντα και των πολιτικών παρεμβάσεων στις σφαγές της Κέρκυρας. Οι δημοσιογράφοι (2^η ομάδα) προσπαθούν να μεταφέρουν τη δραματικότητα εκείνων των στιγμών, οι ψυχολόγοι (3^η ομάδα) σκιαγραφούν την ψυχολογία των εμπλεκόμενων, κυρίως, στα γεγονότα και, τέλος, οι φιλόλογοι (4^η ομάδα) εστιάζουν στη δομή και λειτουργία της ελληνικής γλώσσας.

4.3.2. Συζήτηση φύλλων εργασίας (45')

Η κάθε ομάδα θα έχει στη διάθεσή της 8-10 λεπτά κατά τη διάρκεια της τελευταίας διδακτικής ώρας του τρίωρου σεναρίου, για να παρουσιάσει τα αποτελέσματα των φύλλων εργασίας. Ο ρόλος του διδάσκοντος είναι να συντονίζει τη διαδικασία και να βοηθά στην ομαλή παρουσίαση και την ανάδειξη των διάφορων πτυχών των θεμάτων που παρουσιάζονται από τους μαθητές. Σκοπός της όλης διαδικασίας είναι, τελικά, να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές τη διαχρονικότητα των παρατηρήσεων του ιστορικού και το βαθιά αντιπολεμικό του μήνυμα.

4.3.3. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ομάδα 1: Οι πολιτικοί

1. Να επισημάνετε και να σχολιάσετε τις αντιστοιχίες (κοινά σημεία) που υπάρχουν στο Κεφάλαιο 3. 81 του Θουκυδίδη και σ' ένα γράμμα του Λίνκολν (Οκτώβριος 1863) που αναφέρεται στην έκρηξη βίας στην πολιτεία του Μιζούρι. Παρουσιάστε τις επισημάνσεις σας σε μία παράγραφο στον κειμενογράφο ή στο [essay](#) της e-me.

«Αμέσως η ειλικρίνεια αμφισβητείται και τα κίνητρα δέχονται επίθεση. Όταν έρχεται στ' αλήθεια ο πόλεμος, το αίμα ζεσταίνεται και το αίμα χύνεται. Η σκέψη αναγκάζεται να πέσει σε σύγχυση. Η απάτη γεννοβολάει και προοδεύει. Η εμπιστοσύνη πεθαίνει και καθολική καχυποψία βασιλεύει. Ο κάθε άνθρωπος αισθάνεται την παρόρμηση να σκοτώσει το γείτονά του, μήπως σκοτωθεί πριν απ' αυτόν. Εκδίκηση και αντεκδίκηση ακολουθούν. Κι όλα αυτά, όπως είπαμε προηγουμένως, μπορούν να συμβούν ανάμεσα σε τίμιους ανθρώπους· αλλά αυτά δεν είναι όλα. Κάθε βρομερό πουλί βγαίνει απ' τη φωλιά του και κάθε σιχαμερό ερπετό σηκώνει κεφάλι. Κι αυτά προσθέτουν το έγκλημα στη σύγχυση. Αυστηρά μέτρα που θεωρούνται αναγκαία, αλλά οπωσδήποτε σκληρά, τέτοιοι άνθρωποι τα κάνουν χειρότερα με την κακοδιοίκηση. Φόνοι για παλιές αντιζηλίες και φόνοι για χρήματα γίνονται κάτω απ' όποιο μανδύα θα ταίριαζε καλύτερα με την

περίπτωση. Όλα αυτά παρέχουν επαρκή αιτιολογία για όσα έγιναν στο Μιζούρι και δε χρειάζεται να αποδοθούν στην αδυναμία ή την κακία κανενός στρατηγού».

(Το παράθεμα στο Finley, *Θουκυδίδης*, Εκδ. Παπαδήμα: Αθήνα).

2. Να συζητήσετε την επέμβαση του ξένου παράγοντα (Αθηναίων – Πελοποννησίων) και τις συνέπειές της στην πολιτική ζωή της Κέρκυρας. Μπορείτε να αναφέρετε ανάλογα παραδείγματα από τη σύγχρονη ελληνική ή παγκόσμια πολιτική σκηνή; Προβάλλετε τα ζητούμενα της ερώτησης σε 2-3 διαφάνειες στο prezi ή όποιο άλλο πρόγραμμα παρουσιάσεων επιθυμείτε.
3. Όπως μπορείτε να δείτε στο [street view](#), σήμερα από την αρχαία αγορά της Κέρκυρας σώζονται λίγα μόνο μνημεία, τα οποία δε θυμίζουν σε τίποτα τις σφαγές που έγιναν σε αυτόν τον χώρο το 427 π. Χ.. Αν ήσασταν σήμερα πολιτικός στο νησί και ξέρατε τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν τότε εκεί, θα μπορούσατε να τοποθετήσετε στην είσοδο του χώρου - σεβόμενοι την αισθητική και την ιστορία του - [μία αφίσα – επιγραφή](#), η οποία να εισαγάγει τους επισκέπτες σε αυτό το κλίμα;

Ομάδα 2: Οι δημοσιογράφοι

1. Να παρουσιάσετε τα φοβερά γεγονότα που διαδραματίζονται στο Κεφ. 81 στις παραγράφους 3-5 σαν σημερινοί ρεπόρτερς εφημερίδων ή ραδιοτηλεοπτικών σταθμών. (Μία γοργή σύνδεση με τα προηγούμενα είναι απαραίτητη, προκειμένου να κατατοπίσετε τους αναγνώστες ή ακροατές σας για τις δυσμενείς εξελίξεις στην πολιτική ζωή της Κέρκυρας). Παρουσιάστε τα γεγονότα σε μια παράγραφο 100 λέξεων περίπου στο [essay](#) της πλατφόρμας e-me, τονίζοντας ιδιαίτερα τον ρόλο που, κατά τη γνώμη σας, διαδραμάτισε ο Ευρυμέδοντας στην εξέλιξη των γεγονότων.
2. Στην προηγούμενη δραστηριότητα ηχογραφήσατε, πιθανόν, κάποιες μαρτυρίες αυτοπτών μαρτύρων. Αξιοποιώντας το [audio recorder](#) της e-me ή το πρόγραμμα [audacity](#), μεταφέρετε μία από αυτές αυτούσια στο κοινό.
3. Η κάλυψη των τραγικών γεγονότων της Κέρκυρας σας επηρέασε ψυχολογικά και αποφασίσατε μαζί με την ομάδα των ψυχολόγων να οργανώσετε μια εκδήλωση για μια ζωντανή ενημέρωση του κοινού της πόλης σας. Εσείς θα φιλοτεχνήσετε την αφίσα – σε όποιο πρόγραμμα θέλετε (π.χ. [Postermyswall](#)) -, φροντίζοντας να περάσετε και το αντιπολεμικό σας μήνυμα.

Ομάδα 3: Οι ψυχολόγοι

1. Στο κεφάλαιο 81 διακρίνουμε μια συσσώρευση ρημάτων και φράσεων που δηλώνουν θάνατο. Καταγράψτε τα στο σημειωματάριο ή τον κειμενογράφο και πείτε σύντομα πού αποβλέπει, κατά την άποψή σας, ο ιστορικός με αυτή τη χρήση.
2. Επισκεφθείτε το Φωτόδεντρο και βρείτε τις λέξεις του [Κρυπτόλεξου](#) που αναφέρονται στις συνέπειες και στα συναισθήματα ενός εμφυλίου πολέμου. Παρουσιάστε σε μία διαφάνεια στο [Course Presentation](#) ένα από αυτά τα συναισθήματα
3. Μπορείτε να δώσετε δύο παραδείγματα στα οποία η ακρίβεια της γλώσσας και ο ρεαλισμός του Θουκυδίδη να περιγράφουν δύο συγκεκριμένες ψυχολογικές καταστάσεις των εμπλεκόμενων στα γεγονότα των Κερκυραϊκών; Παρουσιάστε τα σε δύο [κάρτες διαλόγου](#): στη μία πλευρά να αναγράφεται η φράση και στην άλλη να περιγράφεται σύντομα η ψυχολογική κατάσταση.

Ομάδα 4: Οι φιλόλογοι

1. Στις παραγράφους που εξετάζουμε (§§ 3-5) κυριαρχεί η συγκινησιακή λειτουργία της γλώσσας. Να επιβεβαιώσετε με παραδείγματα (στον κειμενογράφο ή στο [essay](#) της e-me) την παρατήρηση αυτή και να πείτε σύντομα τι πετυχαίνει ο Θουκυδίδης με τη συγκεκριμένη χρήση της γλώσσας.
2. Μεταβείτε στο περιβάλλον της [e-class](#) (Αρχαία Α1, Ασκήσεις) και αντιστοιχίστε τις λέξεις της αρχαίας ελληνικής του Κεφ. 81 §§ 3-5 με τις λέξεις της νέας ελληνικής που έχουν ετυμολογική συγγένεια.
3. Συμπληρώστε τα κενά στην άσκηση γραμματικής που θα βρείτε στην e-me, πατώντας [εδώ](#)
4. Αφού μελετήσετε τις παρακάτω προτάσεις, [Σύρετε τις λέξεις και αποθέστε τις](#) στα σωστά κουτάκια, για να βρείτε ποια επιρρηματική σχέση δηλώνουν οι πλάγιες πτώσεις.

Διαμορφωτική Αξιολόγηση - Ανακεφαλαίωση (13')

Ο εκπαιδευτικός προβάλλει στον κεντρικό βιντεοπροβολέα το φύλλο της διαμορφωτικής αξιολόγησης, το οποίο είναι κοινό για όλες τις ομάδες και στο οποίο εμπεριέχονται οι παρακάτω τρεις σύντομες δραστηριότητες, για να διαπιστωθεί ο βαθμός κατανόησης των

βασικών νοημάτων του υπό επεξεργασία κειμένου και το βασικό συντακτικό φαινόμενο που μελετήθηκε.

1. Χρησιμοποιώντας τον κειμενογράφο ή το [essay](#) της e-me να αποδώσετε τη μετάφραση του αποσπάσματος:
«Ἡμέρας τε ἑπτὰ, ἃς ἀφικόμενος ὁ Εὐρυμέδων ταῖς ἐξήκοντα ναυσὶ παρέμεινε, Κερκυραῖοι [σφῶν αὐτῶν](#) τοὺς ἐχθροὺς δοκοῦντας εἶναι ἐφόνεον, [τὴν μὲν αἰτίαν ἐπιφέροντες](#) τοῖς τὸν [δῆμον καταλύουσιν](#), [ἀπέθανον](#) δέ τινες καὶ ἰδίας ἔχθρας ἕνεκα, καὶ ἄλλοι χρημάτων σφίσιν ὀφειλομένων [ὑπὸ τῶν λαβόντων](#)»
2. Δημιουργήστε δύο - τρεις σύντομες διαφάνειες στο [prezi](#) ή όποιο άλλο πρόγραμμα παρουσίασης προτιμάτε, παρουσιάζοντας σύντομα την πρόφαση και τις πραγματικές αιτίες σφαγής των ολιγαρχικών Κερκυραίων
3. Πατώντας [εδώ](#) θα μεταφερθείτε στον ιστότοπο του Ελληνικού Πολιτισμού, όπου θα βρείτε οδηγίες για να κάνετε τη διαδραστική άσκηση για την επιρρηματική σχέση που δηλώνουν οι πλάγιες πτώσεις κάποιων παραδειγμάτων.

6 Αναστοχασμός εφαρμογής στην τάξη

Εμπειρία Σχεδιασμού Διδακτικής Παρέμβασης

Η διαδικασία σχεδιασμού του παρόντος σεναρίου ήταν ιδιαίτερα επωφελής για τον γράφοντα για μια σειρά λόγων. Κατ' αρχάς, ο σχεδιασμός του σεναρίου απαιτούσε να διευκρινιστούν οι ενότητες και η δομή που πρέπει να έχει ένα σενάριο και, επομένως, και το παρόν σενάριο. Μέσα από τον σχεδιασμό και τη γραφή του σεναρίου αποκρυσταλλώθηκαν δηλαδή τόσο η μορφή όσο και το περιεχόμενο που πρέπει να περιλαμβάνει ένα σενάριο που προορίζεται για μαθητές Λυκείου.

Επιπρόσθετα, η διαδικασία εκπόνησης του σεναρίου είχε ως αποτέλεσμα ο δημιουργός του να γνωρίσει πολλά καινούρια λογισμικά και να εξερευνήσει κάποια παλιά και καινούρια εργαλεία και εφαρμογές. Ιδιαίτερα επωφελής ήταν και η διεξοδικότερη μελέτη κάποιων πτυχών του προγράμματος σπουδών και η επαφή με σύγχρονες παιδαγωγικές θεωρίες και τη διδακτική μεθοδολογία που προσιδιάζει στη διδασκαλία ενός μαθήματος με τη χρήση των ΤΠΕ, τομέα, άλλωστε, στον οποίο ο εκπονητής του παρόντος σεναρίου θα ήθελε να εντρυφήσει περισσότερο.

Επίσης, στον επόμενο σχεδιασμό σεναρίων θα επέμενε περισσότερο όχι τόσο στην πληθώρα των ψηφιακών εφαρμογών όσο στην καταλληλότητα τους για το ηλικιακό και

μαθησιακό επίπεδο της τάξης. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα δινόταν, επιπλέον, στη σύνθεση και λειτουργία των ομάδων, αφού φάνηκε ότι η ομάδα των πέντε ατόμων που εργάζεται σε έναν υπολογιστή δεν είναι τόσο λειτουργική και παραγωγική.

Γενικά, όμως, το παρόν σενάριο κέντρισε το ενδιαφέρον των μαθητών και αυτοί φάνηκε ότι συμμετείχαν ενεργητικά σε όλες τις φάσεις του. Ιδιαίτερα καλά λειτούργησαν και τα ομαδικά φύλλα εργασίας, τα οποία διαπιστώθηκε πως τους κινητοποίησαν και ενστερνίστηκαν με ευκολία τον ρόλο που τους ανατέθηκε. Αλλά και ευρύτερα η δομή και η ροή των διάφορων φάσεων του σεναρίου φάνηκε ότι ήταν ενδιαφέρουσες για τους μαθητές και διευκόλυναν την παρακολούθηση του μαθήματος.

Εν κατακλείδι, η εφαρμογή του σεναρίου μέσα από τις δηλώσεις των ίδιων των μαθητών και την αξιολόγηση από τον διδάσκοντα, διαπιστώθηκε ότι πέτυχε τους στόχους που είχαν τεθεί. Ως εκ τούτου, αν ο διδάσκων ξανασχεδιάζε πάλι το σενάριο, θα περιόριζε – όπως προαναφέρθηκε – την πληθώρα των ψηφιακών εργαλείων και τη σύνθεση και τον τρόπο λειτουργίας των ομάδων, αλλά ο βασικός κορμός, η μορφή και το περιεχόμενο του σεναρίου θα παρέμεναν ίδια.